

היום נלמד בעזרת ה':

ברכות דף נו

בהמשך לדברי הגמרא שאין מראים לאדם בחלומו אלא מהרהורי ליבו, הגמרא מביאה מעשה בקיסר רומי ששאל את רבי יהושע בר חנניא: מה אני אחלום הלילה? והשיב לו: אתה תחלום שהפרסיים (= שהיו נלחמים בו) יעבידו אותך וישדדו אותך ויתנו לך לרעות חזירים במקל של זהב. הקיסר הרהר כל היום בדבריו של רבי יהושע, ואכן זה מה שחלם בלילה.

וכן היה מעשה ב'שְׁבוֹר' מלך פרס ששאל את שמואל: מה אני אחלום בלילה? והשיב לו: אתה תחלום שהרומאים יקחו אותך בשבי, ויעבידו אותך בטחינת גרעיני תמרים בריחיים של זהב. המלך הרהר כל היום בדבריו של שמואל, ואכן זה מה שחלם בלילה.

מעשה באב"י ורבא שחלמו אותם חלומות, והלכו לפותר חלומות ששמו 'בר הדיא' שיפתור להם את החלומות. מנהגו של בר הדיא היה שמי ששילם לו - היה פותר לו לטובה, ומי שלא שילם לו - היה פותר לו לרעה. אב"י שילם לו ופתר לו בר הדיא את הכל לטובה, רבא לא שילם לו ופתר לו את הכל לרעה. לבסוף שילם לו רבא, ופתר לו בר הדיא את החלום לטובה ואמר לו שיתרחש לו נס.

בר הדיא ורבא עלו על הספינה, ואמר בר הדיא למה לי ללכת ביחד עם אדם שעתידי להתרשש לו ניסים? שמא כשאנו מפליגים בספינה יארע לו הנס, והוא ינצל ואני אטבע! ירד בר הדיא מהספינה, וכשירד נפל ממנו הספר שלו ומצא רבא את ספרו וראה שכתוב בו "כל החלומות הולכין אחר הפה". אמר לו רבא: רשע! כך היה הפתרון של החלומות שלי תלוי, ואתה בחרת לפתור אותן לרעה וציערת אותי (שאכן החלומות התקיימו ברבא לרעה כפי שפתר לו בר הדיא). על הכל אני מוחל לך, חוץ מהפתרון שפתרת לי שתמות אשתי שהיא ביתו של רב חסדא. קילל אותו רבא ואמר: יהי רצון שימסר בר הדיא ביד מלכות שלא תרחם עליו.

בר הדיא פחד מקללת רבא, והחליט לצאת לגלות לכפר על מעשיו כיון ש"גלות מכפרת עון". הלך בר הדיא לגלות אצל הרומאים, וישב שם על פתחו של שומר מעילי המלך.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

אותו שומר חלם חלום שנכנסה לו מחט באצבעו, וביקש מבר הדיא שיפתור לו את החלום. אמר לו בר הדיא: תן לי זוז (= סוג של מטבע) בשכרי! לא רצה השומר לתת לו, ולכן לא פתר לו בר הדיא את החלום. השומר חלם חלום נוסף שנפלה תולעת בין אצבעותיו, גם כאן לא רצה השומר לשלם ולכן לא פתר לו בר הדיא. שוב חלם השומר חלום שנפלה לו תולעת בכל היד, אמר לו בר הדיא: פתרון החלום הוא שנפלו תולעים בכל מעילי המלך. ואכן כך היה.

שמעו בבית המלך שנפלו תולעים במעילי המלך, וביקשו להרוג את השומר. אמר להם השומר: עליכם לדון את בר הדיא שידע על כך (= מהחלומות של השומר), ורק משום שלא קיבל זוז בשכרו לא רצה לפתור לי את החלומות, ולכן לא נודע לי על כך.

אנשי המלך כפתו שני ראשי עצי ארז נטועים זה לזה וקשרו אותם בחבל, וקשרו את רגלו האחת של בר הדיא לעץ אחד ואת רגלו השנייה לעץ השני. לאחר מכן התיירו את החבל, וכל אחד מהעצים חזר למקומו ומשך איתו את רגלו של בר הדיא שהיתה קשורה בו, וע"י כך נמשך גופו לכאן ולכאן עד שנחלק לשנים, ואף ראשו נחלק לשנים. ובכך התקיימה קללתו של רבא.

הגמרא מביאה חלומות שונים ופתרונם, וכן מי שראה חלום טוב שישכים ויאמר פסוק טוב לפני שיזכר בפסוק רע.